

Ker nas v Beogradu hočejo kolikor mogoče z davki obtežiti, je bil in je še vedno boj za olajšave davčnih bremen silno težek. Letos je posebej na posredovanje dr. Korosca in stvarna izvajanja zastopnikov Jugoslovanskega kluba v finančnem odseku in na številne proteste, ki so jih sklenili občinski zastopniki, izjavil finančni minister, da pristane na zvišanje davka pritega eksistenčnega minimuma pri osebni dohodnini na pet tisoč dinarjev. Tako bo v novem finančnem zakonu torej določen eksistenčni minimum na ta znesek. Sicer fin. minister s tem ni sprejel popolnoma zahteve Jugoslovanskega kluba, ki zahteva 15 tisoč dinarjev kot minimum, toda vendar imamo zaznamovati lep uspeh.

Greni nam veselje nad uspehom dejstvo, da je minister odklonil zahtevo, da se temu novemu eksistenčnemu minimumu prilagodi tudi lestvica o plačevanju davka. Vse dokazovanje v finančnem odboru in tudi finančnega delegata dr. Savnika je bil brez uspeha. To je velika nedostatek in kaže jasno, da v Beogradu nimajo ali ne volje, ali ne zmoglosti, da bi razumeli naše poslanke in finančne strokovnjake.

Ali bomo imeli korist?

Dokler finančni minister ne pristane, da se izpremeni tudi primerno lestvica, bo sebo dohodninski davki še vedno zelo krivični. Toda pomoč je vendar mogoča in sicer je v sledečem:

1. Vsi davčni obvezanci, katerih čisti dohodek ni bil in ne bo cenjen nad 20 tisoč kron, odnosno 5 tisoč dinarjev, bodo osebne dohodnine prosti. Zadnji dve leti so bili prosti le oni, pri katerih je bil čisti dohodek cenjen na 10 tisoč kron.

2. Ako odpade ta davek, odpadejo seveda tudi 30 odstotne drž. določen na ta davek in invalidninske določen.

3. Ker je gospodarski položaj kmetijskega ljudstva slabši, kakor prejšnjega leta, ob pravični oceni morajo odpasti tudi vsi, od plačevanja tega davka, ki so imeli tudi nekaj nad 20 tisoč dohodka. Seveda morajo pravočasno vnovič napovedati svoje dohodke in upravne stroške.

Kje ljudje sami sebi škodujejo.

Da je toliko nevolje in nezadovoljnosti, pa so si deloma ljudje sami krivi. Pred vsem navadno vsi zamerjajo napoved ob določenem roku. Dalje napravijo napačno napoved o svojih vračunljivih stroških. Tudi se grdo med seboj ovajajo. Ne udeležujejo se volitev v senilne komisije, katere imajo dalekosežne pravice. Kaj pomagajo vsa poslanceva posredovanja in vsa izpreminjanja postav, ako se ljudje sami v prid svojih pravic nečajo ali ne znajo posluževati? Žalostno je, ako stejemo kljub vsem opozoritvam po časopisih glasove, ki so jih oddali naši davkoplačevalci za cenilne komisije zadnjih. Liberalci in Nemci so prišli vsi, naših pa niti ne deseti del! To mora postati drugače!

Na kaj opozarjamo bralce?

Opozarjamo bralce, naj vsak dobro pregleda, ali je za preteklo leto plačal več dohodnine, kakor misli, da je pravilno. Kdor hoče imeti sploh pravico pritožbe, mora ustmeno ali pismeno izvršiti napoved. Sedaj je še rok napovedi. Preštudiraj, kar smo že pisali v preteklih letih in po teh navodilih napravi napoved!

Poslanci so v težavi borbi spet nekaj priborili, sedaj pa glejte, da si sami ne zapravite ugodnosti. Pozivamo pa tudi javno naše davčne oblasti, naj uvažujejo dejstvo, da je položaj naših davkoplačevalcev mnogo težavnejši, kakor je bil še lani in povrh naj uvažujejo da se drugod v naši državi ne ravna z jednako neizprosno strogostjo, ponekod pa sploh osebne dohodnine nimajo.

za dokaz resnice pred sodnijo. Treba je bilo še drugih dokazov. Vprašanje, kdo je napisal lista dela, je razen tega dobivalo zame še čisto drugačno ozadje. Rekel sem vam že, da sem si naredil o vaši smrti čisto svoje mnenje. Zakaj, to bodete že se svojčas slišali. Izdaja vaših »posmrtnih« del mi je dala povod, da sem stopil s svojim mnenjem na dan. In jaz sem bil tisti, ki je prvi zagovarjal misel, da Aleš Blaž ni umrl —

Poznam velike moče in njih značaje. Saj se pol stoletja bavim z njihovimi životopisi. To je moja priljubljena stroka. Držal sem se načela in se ga še vedno držim, da so vsi veliki močje — posebneži. Kar je pri drugih ljudeh nemogoče, to je pri njih samo po sebi umevno. Moji podmeni je seve dajal precej trdo oporo — neki prizor v hotelu »Pri solncu«. Se spominjate, kajne? Na tisti večer, ko ste se plaho in boječe primuzali v vežo hotela in prosili za sobo — Jaz sem bil tistikrat v veži — V svoji zmedenosti ste izdali, kdo da ste —

No pa naprejš! Na podlagi te svoje podmene sem sledil sledom, ki ste jih zapustili za seboj. In hvala Bogu, sledov ste dovolj pustili, preden ste izginili sem v tale idiličen »Mirni dol«! Kaj vse smo spravili na dan, o tem bodete že še čuli! Za sedaj naj omenim, da nam je manjkalo le še samo enega člana v verigi naših dokazov, namreč da je pisava pisatelja H. B. — Hinkota Brglez — ista kakor pisava Aleša Blaža. In to sem danes jaz dognal, sami ste bili priča temu!

Pa ne, nisem prav dejal še eden in sicer najvažnejši dokaz potrebujemo! Gospod Aleksander Delmonte je vstal in položil Alešu roko na ramo. »Gospod Aleš Blaž! Mi potrebujemo vašo izjavo, da ste zares Aleš

O pogozdovanju.

(Piše Ivan Štampar, ekonom graščine Ormož).

Jugoslavija je po svoji zemljepisni legi, podnebnju in kakovosti zemlje agrarna država, to se pravi, da Ivarijo kmetijski proizvodi pretežni del vseh državnih dohodkov. Izmed mnogih proizvodov ali surovin, ki pridejo pri nas v poštev za izvoz (eksport) zavzema les in njegovi izdelki prav odlično mesto. Vsled tega je potrebno, da posvetimo gozdarstvu v naši državi posebno pozornost.

Vpliv gozdov na podnebje.

Poglejmo kolike vrednosti so gozdovi v gnetnem in zdravstvenem oziru za posameznika in celo državo. Obsežni gozdovi so za vsako pokrajino neizmerna dobrota. Oni vplivajo v veliki meri na podnebje in ozračje dotičnih krajev ter regulirajo padavine, kar je za rodovitnost naše zemlje velikega pomena. V krajih, kjer je malo gozdov in mnogo golega sveta, deluje solčna toplota neposredno na zemljo, ki se vsled tega brzo segreva in ravno tako hitro zopet ohlaja. Vлага, ki jo sprejema zemlja v se na ta ali oni način, izhlapeva v brezgozdnem svetu zelo naglo in zemlja se hitreje osuši, nego z gozdnim drevjem poraščenem svetu. Ta okolnost povzroča hude vetrove, ker se topli in lahek zrak menjava s hladnim in težkim. Posledice tega so: nestanovitno vreme, močni nalivi in zopet hude suše in slabe letine v takšnih krajih. Obsežni gozdovi so pravcati nabiralniki podnebne vlage, ki pod drevjem počasi izhlapeva ter zabranjuje prehitro spreminjanje zračne toplote. Preobilo vodo v deževnem vremenu gozdi zadržujejo v sebi. Radi tega tudi ne opažamo, da bi gozdni potoki ob deževju posebno narastli. V gozdovih izginja voda skozi nebroj luknjic v zemljo, kjer se zbira in na gotovih mestih prikipi kot biserno čisti virček na dan. Gozdni studenci ne usahnejo tudi v najhujši suši. Gozdovi torej uravnavajo vodno razmerje in s tem preprečujejo poletno sušo, ki povzroči šestokrat ogromno škodo. Podnebje gozdnih krajev je vsled tega mehko, vlažno in prijetno in vreme bolj stalno.

Nastanek gozdov.

Kjer človeška roka ni mogla poseči vmes, so gozdovi nastali od narave same. Stara debla nadomesti mladi naraščaj drevja, ki se je zaplodil iz semena dorastlega drevja. Kjer pa hočemo gozdove izkoriščati z največjim pridom, moramo skrbeti za umno pomlajanje in vzgojevanje gozdnega drevja. Po načinu vzgoje razločujemo tri glavne vrste gozdov in sicer visoke, srednje in nizke gozde.

Visoki gozdi.

Visoki gozdi so tisti, kojih drevje je vzrastlo iz semena. V njih vobče doraste drevje vsaj toliko, da rodi kaljivo seme. Ako prepustimo pomlajevanje naravi, tedaj je treba doseči to starost visokih gozdov zategadelj, da dobimo iz semena starega drevja nov mlad naraščaj. V visokih gozdi, ki se umetno pomlajujejo, zasadi ali zaseje posekane prostore človek sam. Čas, v katerem jih je posekati, ne zavisi potemtakem od starosti drevja. Visoki gozdovi obstoje navadno iz mešanega drevja, ki ga cenimo po dolgotrajnosti, oz. visokosti in debelosti. Visoki gozdi pa tudi zemljo najbolj varujejo pred izsušenjem ter so za to prikladni za gorate in sirne lege in rodoviten gozdni svet.

Srednji gozdi.

V srednjih gozdi je združen visok gozd z nizkim. Na spodnjem drevju ali podraščajem, ki je vzrastel iz-

štorov, raste v primerni razdelitvi ponajveč iz semena vzgojeno visoko ali zgornje drevje. V takšnih gozdi pridobivamo visoki in močni stavbeni les poleg nižjega in slabejšega kurjavnega lesa. V srednjih gozdi se vzgoji lahko prav močno drevje, ki pa ne sme biti pregesto, da ne zalira spodnjega lesa. Uspevajo najbolj na dobri in globoki zemlji.

Nizki gozdi.

Nizki gozdi so tisti, kjer raste drevje iz štorov in korenin posekanega drevja. Za gozde te vrste je prikladno samo listnato drevje, ki poganja iz štorov in te zmoglosti ohrani dalje časa. Ker stari štori več ne poganjajo, se mora drevje sekati v krajših razdobjih ter ne doseže starosti, kot v visokih gozdi. V takšnih gozdi pridobivamo trtno kolje, kolje za sejanje sadnega drevja, za plotove itd. V nizkih gozdi se mora paša živine in poraba odpadlega listja opustiti, sicer nam gozdi hitro opešajo.

Kakšni gozdi so za nas najbolj prikladni.

Ako hočemo imeti iz naših gozdov dobre in stalne dohodke, moramo gojiti takšno drevje, da ohrani moč in rodovitnost zemlje. To lastnost ima košato drevje, pod katerim ostane zemlja vlažna in se dela dosti črne prsti. To drevje se vzgaja ali samo zase, ali pa z drugim drevjem pomešano. V tem slučaju govorimo o mešanih gozdi. Pod drevjem z redkim vejevjem se zemlja hitro osuši in napravi malo črne prsti. Od svojstev gozdnega sveta je odvisno, kakšno drevje na njem najbolje uspeva.

1. Iglasto drevje.

Od iglastega drevja gojimo v največjem številu navadno smreko, ki dela razsežne ali površne korenine ter zahteva rahlo in dovolj vlažno zemljo. Ima goste veje in dobro obsenčuje, kar vpliva ugodno na gozdni svet. V mladosti mora imeti zavetje. V vetrovnih legah se mora gojiti skupno z globoko vkoreninjenim drevjem, katero ga čuva pred slabimi vetrovnimi vplivi.

Jelka se razločuje od smreke po iglicah, ki so na gornji stran ploščate, temnozeleni in stoje zlasti na starejših vejah v nasprotnih vrstah, dočim so pri smreki štiriostrane, priostrene in nesimetrično razvrščene okrog vejic. Iglice odpadajo pri smreki v osmih letih, pri jelki pa v desetih. Smreka ima rjav lub in v starosti vse večje veje, jelka pa ima siv lub in bolj kvišku stoječe veje. Storži stoje pri jelki pokonci na vejah in so zreli v pozni jeseni, pri smreki pa vise in odpadejo šele na spomlad, ko so se odprli. Jelka se vkorenini globljeje in trdnje, kakor smreka, zahteva pa enako zemljo kot smreka. Najbolj ji ugaja globoka, peščena ilovnata zemlja. Jelka potrebuje v mladosti veliko sence in še tudi v starosti senco zelo ljubi. Proti škodljivim mrčesom je jelka bolj odporna, kakor smreka, ki daje zato nekoliko boljši stabilni les od jelke.

Glede gozdnega sveta zelo skromni so borci, od katerih sta pri nas razširjena navadni ali beli in črni ali avstrijski bor. Navadni bor se spozna po dveh in dveh iz skupne nožnice vzrastlih, svetlo zelenih, 5-6 cm dolgih iglicah, katere odpadejo v starosti dveh do treh let in po sivordekastem, v starosti globoko razpokanem lubu. Veje so mnogo redkejšje, kakor pri smreki in tudi v rasti močnejše. Na ugodnih tleh vzraste visoko, gladko in dosti ravno deblo, večkrat pa so drevesca skrivljena in kratka. Bor uspeva izmed vsega drevja še najbolj na suhih, peščenih tleh, v ravninah in solčnih legah, kjer se s krepkimi, globokimi koreninami zavaruje proti suši. Ne mara obsenčevanja od drugih dreves ter mora imeti za dovoljen razvoj že v mladosti dovolj

»Se zaman trudite! Ne in ne!«

Burno je stopil Aleš proti vratom.

»In to je vaša zadnja beseda?«

»Zadnja!«

Obljubim vam v imenu kraljevske akademije, da bomo poravnali vse krivice in —

»Ne potrebujem ničesar od tiste — akademije!«

Gospod Aleksander Delmonte je pohral klobuk in torbico.

»Torej pa poslušajte! Če hočete biti neizprosni, pobodite! Končno — nam je vseeno. Da Aleš Blaž ni umrl, to vemo tudi brez vas. Izmotali se bomo iz tožbe, izlepa ali izgrda. Potem pa pride vrsta na vas in tedaj — Z Bogom, gospod — gospod Aleš Blaž!«

...

Pol ure pozneje je visela Lenka svojemu Alešu Blažu na vratu.

Lica so ji plamtela, oči so se ji bleščale v srečnem ponosu, vsa blažena je gledala svojega slavnega moža.

»Saj sem vedela —! Saj sem slutila, da nisi navaden človek —! Tista tvoja plahost in boječnost —! Nisem verjela vanjo! Kaka samozavest, kaka ženjalnost se je skrivala pod njo! O, dobre oči imam —! In tale tvoj duhoviti, oduševljeni obraz —! Se še spominjaš tiste, — tiste slike? Odložila je —! In včas si bil ves zamišljen, sanjav —! Zaklepal si se v svojo sobo! Slutila sem, da je nekaj posebnega v tebi! In tvoja prva povest! Ti nisem jaz, jaz že koj tistikrat dejala, da si cel Aleš Blaž —! O —, čutila sem, čutila sem —!«

(Dalje prihodnjič).

Blaž —! Zato sem prišel k vam. Prosim vas v imenu založnika gospoda Ivana Dvoržak in v imenu kraljevske akademije, olajšate nam dokaz resnice, izjavite pred sodnijo, da ste Aleš Blaž —!

Do sem je Aleš molčal. Zgenil se je, ko je gospod Delmonte omenil prizor »Pri solncu«, rekel pa ni nič.

Sedaj pa je vstal, počasi, odločno. Njegovo lico je zardelo, jeza mu je sršala iz oči.

»Ne! Če ste po to prišli, ste se zaman trudili! Da bi šel reševat Dvoržaka, tega — človeka, ki me je gulil vse življenje in bogatel na moj račun —! Da bi reševal čast kraljevske akademije, ki me ni poznala, ki me ni prišla iskat, dokler sem bil še živ, in me je puščala v revščini in mi je uničila moje ideale —! Ha ha ha! Jaz bi naj bil plemenit, ko ste vi bili taki — sebičneži! Le kar pojdite, gospod Aleksander Delmonte, le kar pojdite in povejte svojim ljudem, da Aleš Blaž še živi, da pa nikdar, čujte, nikdar ne bo šel reševat časti tistim ljudem, ki so ga pahnili v nesrečo in obup!«

Strastno, besno je govoril. Ves že zdavnej zakopani srd je iznova spet siloma izbruhnil. In sledu ni bilo več na njem o nekdanjem plahem, boječem Alešu. Ponosen, samozavesten je stal pred iznenadenim članom kraljevske akademije, bojevit, maščevalen, nedostopen —

»Gospod Aleš Blaž —!«

»Nič! Je vse zaman! Račun imam z vami in poravnaj ga danes! — In povrh, če bi storil, kar zahtevate, kaj imam od tega? Časti ne potrebujem, denarja ne bom zaslužil, le državni pravdnik bi me zaprl, ker sem z napačnim imenom varal javne oblasti!«

»Gospod Aleš Blaž —!«

svetlobe. Navadnega bora naj se ne goji v čistih nasadih do visoke starosti, ampak se naj posadi tak gozd pravčasno z jelkami, smrekami in svetu primernim košatim drevjem, katero zemljo zboljšuje in ohrani rodovitno. Borov les je dober za vodne stavbe.

Se skromnejši glede zemlje in podnebja od navadnega bora je črni bor, ki s svojimi dolgimi, močnimi koreninami najde dovolj hrane tudi v najkamenitejših golih tleh in v najhujši suši ter kljubuje tudi ostremu mrazu, vetru in snegu. Črni bor se ne razvija v veliko drevo, ker napravlja košatih vej, ki jih ohrani tudi v starosti. S svojimi 8 do 10 cm dolgimi, čvrstimi, temnozelenimi iglicami, ki po petih letih odpadejo vpliva črni bor na zemljo prav dobro. Pod njim se napravi v kratkem času debela črna plast zemlje, ki služi v prehrano drugemu bolj izbirnemu drevju. Črni bor se more saditi v prazen pust svet, kjer drugo gozdno drevje več ne uspeva.

V planinskih krajih gojimo z uspehom mecesen, katerega cenimo zlasti radi trpežnega, rdečkastega lesa, ki je za napravo različnega kolja zelo pripraven. Imeti mora dovolj svetlobe in raste v mladosti zelo hitro, toda radi redkih vej in malih iglic, ki vsako leto odpadejo, ne vpliva ugodno na gozdna tla. Zategadelj se ga mora saditi le v mešanih gozdih.

Listnato drevje.

Izmed listnatega drevja je pri nas najbolj razširjena bukev, ki svojo razširjenost radi velike koristi tudi po vsej pravici zasluži. Bukve vpliva s svojimi košatimi vejami ugodno na gozdna tla in daje najboljše drva. Bukov les ne najde industrijske uporabe pri nas vsled svojih lastnosti, da se prehitro osuši, naglo namoči in segnje. Vendar izdelujejo tudi iz njega razne predmete. V mladosti mora imeti bukev obseščevanje in uspeva najbolj na vlažnih in globokih tleh.

Poleg bukve precej razširjen je pri nas beli gaber, ki daje gost in trd, za kurjavo, kakor tudi raznovrstno orodje izvrsten les.

Gozdni ravni in predgorja najnavadnejše drevo je hrast, od katerega imamo pri nas troje vrst in sicer dob ali ježičar, grajenj ali lutik in cer. Najbolj se ceni dob, ki se spozna od gradnja po listju, ki ima prav kratke peclje ter raste v šopkih na vejicah in po želu, ki visi na dolgih pecljih. Grajenj ima široko, dolgo-pecljasto listje, želu pa sedeč. Dob uspeva najbolj v čvrsti in vlažni zemlji ter zavzema bolj ravnine, a grajenj se zadovoljuje tudi z bolj slabejšo zemljo, raste počasneje ter ima za to gostejši les. Za rast potrebuje oha veliko prostora in svetlobe. Les od obeh je izvrsten za stavbe na suhem in v vodi. Najprimernejši je hrast za mešane gozde. Cer se razločuje od drugih dveh hrastov po brstju, ki je kosmato čopasto. Po listju, ki je ozko, globoko krpasto in usnjato, zgoraj gladko in svetlo zeleno, spodaj pa kosmato in sivkasto zeleno se cer lahko spozna. Želod dozori še le v drugem letu, torej 18 mesecev po cvetu ter se nahaja v kosmatih skledicah. Cerov les je gost, rdečkast in izvrsten za kurjavo. Za razširjanje cer ne pride v poštev.

Pravi kostanj raste najraje v vinorodnih krajih in zahteva globoko, rodovito zemljo in solčne lege. Les je trpežen in za stavbe v vodi zelo prikladen. Iz kostanjevega lesa se izdeluje vinogradno kolje in žge izvrstno oglje. Koristi nam z obilnim listjem in tudi sadjem.

Razen navedenga drevja se nahaja v naših gozdih še razno drugo drevje, ki za gospodarstvo ni toliko pomena. Sem prištevamo: brest, javor, jesen, lipo, črni gaber, akacija, topolo in brezo. Brestov in gabrov les služi za raznovrstno orodje, lipov za rezlarije, jesenovega in brezovega uporabljajo kolarji, javorjevega mizarji, iz topolovega se izdelujejo vžigalice itd.

Jelše in vrbe rastejo najraje na vlažnih prostorih ob vodah. Vrbove šibe rabimo za pletenje in vezanje.

(Konec prihodnjit).

Politični ogled.

DRŽAVA SHS.

Najvažnejša razprava v skupščini je bila zadnji čas ona o najetju 300 milijonskega francoskega posojila za oboroževanje. Vlada je vedela, da se bo pri glasovanju razpravljalo o raznovrstnih kupčijah in sleparijah, ki so se vršile pri najetju posojila in za to je negotovljala opozicijo, naj glasuje za posojilo, češ, da bo itak njegova uporaba pod nadzorstvom posebnega odbora. Opozicija se seveda ni dala premotiti, ker je vlada tudi povedala, da bi hotela imeti v tem odboru pet članov, celi opoziciji pa prepustila samo štiri. Govornik Jugoslovanske kluba je naglašal, da ima naša država s posojili v inozemstvu zelo slabe izkušnje, na primer z znanim Bleerovim posojilom in s 7 odstotnim investicijskim posojilom. Pogoji za to posojilo so taki, kakor da naša država ni samostojna. Stranka, kateri pripada govornik, je krščanska stranka in je že v svoji osnovi protivna vsaki vojni oboroževalni politiki. Naš vzor mora biti Društvo narodov. Mi smo za sporazum z vsemi narodi, smo tudi za sporazum z Italijo, vendar se takih sporazumov ne sme sklepiti za vsako ceno, ampak le na podlagi obstoječih pravic. To, kar smo danes podpisali z Italijo, ni mir, ampak je diktat zmagovalec premaganec. Po tem sporazumu dobi Italija Reko. S tem sporazumom ni Italija samo zunanje politično mnogo pridobila, ampak še več na gospodarskem polju. Reka je doslej mrtvo mesto, poslej pa bo oživila. Mi pa nismo dobili ničesar. S sporazumom je naša vlada znatno okrepila fašistovski režim v Italiji in Mussolini bo mogel pokazati pri prihodnjih volitvah na lep uspeh.

S podpisom smo mi na narodnem polju mnogo izgubili, od Italije pa smo prejeli le kopico lepih, toda praznih besed. Koliko smemo Italij verjeti, to dokazuje zgodovina in kažejo tudi najnovejši politični dogodki. V trenutku, ko naši državniški podpisujejo pogodbo z Italijo, so Italijani vzel Slovence in Hrvatoma se njihove zadnje pravice. Slovenski in hrvaški jezik so vrgli iz javnih uradov v trenutku, ko si Pašić in Mussolini podajata roke. Vlada je zagrešila velik narodni greh, ki ga mi vladi nikdar ne bomo pozabili, ker nam je naša narodna čast in naša ljubezen do zatiranih bratov nad vse. Z ozirom na naše zatirane brate izjavljam, da mi ne bomo nikdar pozabili, da živi na oni strani rodu, teptan in zaničevan, kakor noben drug rod v Evropi. Mi ne bomo nikdar pozabili, da živi onstran naše cvet naše naroda, priden in delaven kot mravlja in trd kot kremen. Mussolini naj ve in Italija naj ve, da takega rodu ni mogoče uničiti. Mi smatramo tak sporazum, kakor ga podpisujejo danes, za ničev. Čeprav smo za to, da se sklene z Italijo pogodba, bomo vendar napeli vse svoje moči, da se današnji sporazum nadomesti z drugim, ki bo našim bratom zajamčil njihov življenjski obstoj.

Vlada pravi sicer, da je ta sporazum dober in da je z njim odstranjena vsaka zunanja nevarnost. Če vlada to trdi, potem res ne vemo, zakaj potrebuje vlada nove kredite za oboroževanje. Za nas je vsako novo oboroževanje preveč in zato bomo glasovali proti predlogu. — Za vlado so kakor po navadi glasovali Nemci in Turki.

V soboto se je v Zagrebu v prostorih HRSS — (Hrvaške republikanske seljačke stranke) vršila konferenca predstavnikov federalističnega bloka ali proticentralistične zveze. Dnevni red konference so tvorila razmotrivanja o političnem položaju in o osnovanju zveze cele opozicije proti radikalski vladi.

Dr. Vlado Maček je poročal o sklepih zadnje seje hrvaškega narodnega zastopstva 13. januarja 1924 in o svojih razgovorih s predsednikom hrvaškega narodnega zastopstva Stefanom Radičem na Dunaju, a gg. dr. Korošec in dr. Spaho o parlamentarnem položaju v Beogradu. Tudi na tem sestanku so ugotovili popolno soglasje v presoji notranjih in zunanjih političnih dogodkov. Sklenili so, da se akcija za zrušitev sedanjega režima nadaljuje z vsemi razpoložljivimi sredstvi. Ta akcija je okrepjena s tem, ker ima predsedstvo hrvaškega narodnega zastopstva po sklepu zadnje seje v taktiki popolnoma proste roke. — Če se bo namreč dalo zanesti na srbske zemljoradnike in demokrate, potem pride v Beograd potrebno število Radičevih poslancev, da se vlada preglasuje in vrže.

OGRSKA IN MALA ANTANTA.

V budimpeštanskem parlamentu je nacionalistični poslanec Bogya izjavil, da mora biti glavni cilj madžarske zunanje politike oslabeitev Male antante, ker le tako bo mogoče prodreti obroč okoli Madžarske. Največji madžarski sovražniki so Čehi, ker so nositelji vseslovanske ideje. V oslabilni Male antante je bodočnost Madžarske, ki se mora orientirati napram Italiji. Čehoslovaški industriji se mora zapreti pot, nasprotno pa je treba podpirati italijansko industrijo. Jugoslovensko-italijanski sporazum ni škodljiv za Madžarsko, ker omogočuje Italiji vpliv na Malo antanto.

RUMUNIJA.

Angleški listi naglašajo, kako se Rumunija odmika od Francije. To se vidi zlasti v tem, da je Rumunija odklonila pogoje za kredit 100 milijonov frankov, ki jih je Francija predlagala kot jamstvo, namreč zastavitev državnih dohodkov iz petrolejske industrije. Pogajanja med Rumunijo in Francijo se morajo toraj smatrati za končana.

ANGLIJA.

Vsa vladna in državna podtajniška mesta so zasedena s pristaši delavske stranke. Ko se je delavska vlada sestavila, je bil v Angliji železniški štrajk v velikem razmahu, sedaj je pa spor že poravnal in sklenjena vzpostavitev dela.

KONEC IZJEMNEGA STANJA NA PRUSKEM.

Pruski deželni zbor je z glasovi komunistov, socialistnih demokratov in enega poslanca centra sprejel komunistični predlog glede ukinjenja izjemnega stanja.

Pozor na „Mursko Stražo“!

»Murska Straža« ni glasilo naše stranke! Takoj po revratu je začela izhajati v Gornji Radgoni »Murska Straža«. List je bil v začetku politično brezbarven, dasi je bolj cikal na demokratsko plat. Pozneje se je »Murska Straža« sama proglasila za list Slovenske ljudske stranke, kar je pa bila le na zunanji, kajti po notranji vsebini je mnogokrat zabredla v druge stranke. Pred dvema letoma je začel izhajati v Gornji Radgoni v isti tiskarni kakor »Murska Straža«, srbsko-radikalni list »Samouprava«, kojemu je na papirju bil urednik znani dr. Lenard v Belgradu. Takrat je urednik »Murske Straže« velikodušno in »značajno« razdelil svoje srce med »Mursko Stražo« in »Samoupravo«, katero je pomagal urejevati dr. Lenardu, ki se ni nahajal v Gornji Radgoni. Ko je g. Roman Bendé pisal za »Mursko Stražo«, je bil »klerikalec«, če je pa pol ure pozneje delal za »Samoupravo«, je pa bil radikalec. Že takrat se nam je poročalo iz Ljubljane, da je urednik »Murske Straže« organiziran pri velesrbskih radikalih v Ljubljani. Najbrž je to bilo tudi res. Kajti g. Roman Bendé je šel tako daleč, da je »Murski Straži« dobesedno ponatiskoval programatične radikalne članke iz »Samouprave« brez vsake kri-

tike. In tako kremeniti značaj in veleum, ki obenem piše kar za dve stranki, hoče vzgajati naše ljudstvo, kakor sam pravi!

»Murski Straži« je denarno šlo vedno slabo, ker je imela le od 800 do 1000 naročnikov, kar je veliko premalo. Navezana je bila na podpore, za katere je prosila povsod, posebno pri duhovnikih. Mesca avgusta je celo ovadila Slovensko ljudsko stranko pri prevzu g. škofu, češ, da ji stranka ne da podpore, dasiravno je tako velpomemben in eminentno katoliški list. Podpore od stranke seveda »Murska Straža« ni dobila, ker stranka sploh nobenega lista ne podpira. Radi tega je že v zadnjih mescih preteklega leta začela izlivati svojo jezo nad Slovensko ljudsko stranko. Ta jeza je še bolj vskipela v srcu g. Roman Bendé, ko mu je Posojilnica v Gornji Radgoni gotovo iz tehtnih razlogov odpovedala službo.

Z novim letom je g. Roman Bendé, ki je poprej mogel biti v srcu »klerikalec« in »radikal« obenem, tudi na zunanji popolnoma presedlal. »Murska Straža« sicer v vsaki številki zatrjuje, da hoče ostati glasilo Slov. ljudske stranke, pri tem pa strupeno napada in blati duhovščino, jo psuje in zmerja hujše, kakor »Jutro«, »Tabor« ali drugi nasprotni listi. Obmejne duhovnike, ki so ga v stiskah dozaj vedno podpirali, imenuje »tutleke« in »maruleke«, »lipove bogove«, »sfanatizirane grešnike« itd. Na prostaški način opusje vse pristaše naše stranke.

Za tako pisavo »Murske Straže« pa seveda ni odgovoren le urednik g. R. Bendé, temveč v prvi vrsti nosi odgovornost konzorcij kot lastnik »Murske Straže.« Gospodar sam s svojim podpisom odobrava ostudno pisavo in gonjo svojega zmedenega uslužbenca zoper obmejno duhovščino.

Končno še pribijemo sledeče: G. Bendé v vseh številkah letošnje »Murske Straže« vpije in se pridružuje, da bo s svojim listom pomagal resnici in pravici do zmage. Pri tem pa je on prvi, ki v svojem listu naravnost laže. V drugi številki je obljubil, da hoče »zaporedoma v vseh naslednjih številkah obravnavati vseh deset točk« svojega zmešanega programa, pa prišel je le do prve; v tretji in četrti številki so mu ti članki že zmrznili. G. Bendé, ali tako podpirate resnico? Nadalje pravi v tretji številki, da se hoče potegovati za boljši ton v časopisju, a še na isti strani ozmerja, obrekuje in opusje duhovnike s »tutleki«, »maruleki« itd. G. Bendé, ali je to tisti vaš boljši ton, ki ga hočete upeljati v liste? Pa tudi s pravico so skregani naš prijatelj Bendé in konzorcij »Murske Straže.« V prvi letošnji številki so obljubili naročnikom svojega lista, da bo list v »novi obliki« obsežnejši, kakor dozaj. S tem so hoteli ob novem letu, ko se listi naročajo, pridobiti na naročnikih, češ, kupite si list, ki se bo odzaj z naprejem povečal. Pred nami pa ležijo že štiri številke, a so ravno tako obsežne, kakor so bile lani. Ali se list hoče tako potegovati za pravico?

Tako torej stoji z »Mursko Stražo.« List ni glasilo Slovenske ljudske stranke, temveč je popolnoma nasproten naši stranki. Ima čisto zmeden in zmešan program. Nekaj je vzel od Slovenske ljudske stranke, nekaj in sicer večino od dr. Susteršiča in iz njegove brošure, nekaj pa je profitiral od radikalov. Tak program more prebaviti le »veleum« in »značaj«, kakor je urednik g. Bendé, ki ima v svojem srcu zadosti koticov, da lahko obenem objemlje kar tri stranke naenkrat. Tudi ni mogoče, da bi list pod novimi razmerami bil drugačen. Tiskarna Panonija se preseli iz G. Radgone v Ljutomer in z njo tudi »Murska Straža.« Snuje se delniška družba, ki v Ljutomer prevzame tiskarno. Na čelu te delniške družbe pa stoji ljutomerski odvetnik, znani liberelec dr. Grosman, ki seveda ne bo nikdar pripustil, da bi se v njegovi tiskarni tiskal in izdajal list naše stranke. Zato pa vidimo zdaj »Mursko Stražo« v »novi liberalni obleki.« Mi opozarjamo še enkrat naše ljudi: Tiskarna Panonija pride v nasprotne roke in ni več naše podjetje. »Murska Straža« je postala glasilo naših nasprotnikov, zato je pristaši Slovenske ljudske stranke ne morejo več naročati, ampak jo naj pošljejo nazaj!

Naše prireditve.

Vabilo! Orlovski odsek Sv. Peter pri Mariboru priredi v nedeljo, dne 3. februarja popoldne po večernicah v samostanski šoli lepo igro. Vabimo na obilno udeležbo. Vstopnina 2 dinarja.

Kat. pevsko društvo »Slavček« v Ptujju ima v Narodnem domu dne 3. februarja t. l. svojo prireditev. Spored: Igra »Tri sestre« v treh dejanjih. Pevske točke. Vabite se vsi domači in tudi iz sosednjih župnij, da se v najobilnejšem številu udeležite prireditve!

Orlovski odsek v Ormožu priredi na Svečnico, dne 2. februarja, ob treh popoldne v Kat. domu igro »V Ljubljano jo dajmo!«, veseloigra v treh dejanjih, in burko v 1 dejanju »Čašica kave.« Cisti dobiček je namenjen za nabavo novega odra. Zato pa prosimo in apeliramo na vse naše prijatelje mladine in somišljenike, da se našemu vabilu v čim večjem številu odzovejo ter s tem pomagajo k čim večjemu moralnemu in gmotnemu uspehu prireditve. Bog živi!

Polzelca Kat. izobraževalno društvo na Polzeli ponovi na Svečnico dne 2. februarja igro »Lurska pastirica« ter Botra Nerga v prostorih g. Cizeja na Polzeli. Začetek točno ob pol treh popoldne. Ker je čisti dobiček namenjen za novi zvon, ste vsi prav ljudo vabljani. — Odbor.

Lepa prireditev na Vurbergu. Zadnjo nedeljo smo tu imeli zelo lepo prireditev. Dekliška zveza je vprizorila v gledališki dvorani dve igri »Jezo nad petelinom in kes« ter »Pri gospodi.« Gledat je prišlo veliko ljudi in še precej odličnih Rusov in Rusinj, katerim je zelo ugajala naša gledališka predstava. Zato je pa predsednica Dekliške zveze tudi lepo pozdravila »brate, sestre mile iz daljne matjuške Rusije.«